

Zou het ook kunnen, dat van dit boek een stoot uitging en het verzuimde in te halen?

„Kuyper-Bibliographie,” door J. C. Rullmann. Deel I (1860-1879). 's-Gravenhage. — J. Bootsma.

Onze lezers in te lichten over den aard van dit werk ware uilen naar Athene dragen. Gelijkt reeds tot zoo menig boek hebben „Reformatie”-artikelen tot de uitgave van dit werk bijgedragen.

Men kent den trant van Rullmanns schrijven. Dorheid behoeft gij van hem niet te verwachten. Hij weet altijd het interessante naar u toe te kseren. Daartoe moet hij dan wel eens een sprong maken. Maar het is een sprong over droge greppels. Ons volk zou er niets of weinig aan hebben, wanneer daarin werd afgedaald.

De Rullmann pretendeert niet een Kuyper-biografie te geven.

Die is uit zijn boek ook niet gegroeid. Maar wel schonk hij het eerste deel van een zeer ruim opgevatte bibliografie, waarmee hij zonder twijfel veel eer zal inleggen.

„Beginselen der Psychologie,” door Dr H. Bavinek. Tweede Herziene Vermeerderde Druk, bezorgd door Dr V. Hepp. Kampen. J. H. Kok. 1923.

In onze onderwijs-kringen werd als geroepen om een tweede druk van Bavinecks „Beginselen der Psychologie”.

Wijlen prof. Bavinek zelfs is er meermalen aan begonnen, maar er niet mee gereed gekomen.

Met behulp van zijn nagelaten papieren heb ik nu den druk van 1897 herzien en vermeerderd.

Zoo deed ik wat ik kon om aan de vraag te voldoen. De heer Kok stak het weinig aanzienlijke boekje van welser in royaal formaat.

„Tekst en Uitleg” Jesaja I, door Dr A. van der Flier G.Jzn. Groningen. Den Haag. — J. B. Wolters. Uitg. Mij. 1923.

De praktische bijbelverklaring „Tekst en Uitleg” heeft nu ook het Oude Testament ter hand genomen.

Genesis I van Dr Böhl werd reeds door ons gerecenseerd.

Thans verscheen Jesaja I door Dr A. van der Flier G.Jzn.

Het staat op kritisch standpunt. Bij vergelijking met Jesaja I van prof Ridderbos springt het onderscheid in het oog. Voor niet theologisch-gevoormden mogen we dan ook niet anders dan het laatste nogmaals aanbevelen.

Maar de theologanten doen goed ook van Dr van der Fliers uitlegging kennis te nemen.

De auteur heeft het zich door Jesaja 1-38 metrisch te vertalen wel bijzonder moeilijk gemaakt. Eigenlijk is hij hiermee begonnen aan een onbegonnen werk, gerekend met den huidige stand van de O. T. wetenschap, wel te verstaan.

In vertaling en verklaring is Böhl helderder en voorzigtiger.

„De Geheimzinnige Wetenschap der Pharaon's,” door Abbé Th. Moreux, vertaald door Dr T. J. Boks. Wageningen. — Gebr. Zomer en Keuning.

Toet-Ant-Amen heeft hij zijn opgraving meer wereldbeweging verwekt dan bij zijn leven. Hij is thans populair en kosmopoliet geworden. Hij heeft velen alding bezorgd door hun oog naar Egypte te trekken. Niet alleen geleerden zijn in Egypte belang gaan stellen. Maar ook de vrouwen, die in onze steden gaarne meedoen aan de dagelijkse damesparade, gewoonlijk winkelen genoemd. Haar japonnen en mantels zijn geborduurd met Egyptische motieven. In modemagazijnen ziet men vazen staan alweer met Egyptisch motief. Ook ontwaart men hier en daar, wat men op „teerste gezicht voor een Pharaonische doodkist zou houden en wat vermoedelijk wel een bontkist zal zijn. Onze jongens vragen meer deelnemend dan medelijdend, hoever de ontwikkeling van T.A.A. is gevorderd.

Dat daarom naar een boek als „De Geheimzinnige Wetenschap der Pharaon's”, vooral waar het door een deskundige als door abt Moreux geschreven is en door den vertaler nog van eenvoudige aantekeningen is voorzien, gegrepen zal worden is te voorzien.

Het staat vol wetenswaardigheden.

Daar ik geen Egyptoloog ben kan ik ze niet controleren.

Het is een kwestie van vertrouwen.

Maar door zijn nuchteren wetenschappelijken zin boezemt Moreux werkelijk vertrouwen in.

Het werk leert ook nadenken over den ondergang van vroegere kulturen.

Het is onderhoudend en leerzaam.

„De Christus der Schriften”, door Otto Bochart, vertaald door Dr C. N. Impeta. I. „De Christus der Schrift een orgen en een dwaasheid.” Kampen. — J. H. Kok. 1923.

Dr Impeta had de schrijver en niet de vertaler van een dergelijk werk moeten zijn.

Hij heeft er werkelijk wel de gave voor ontvangen. We moeten ons in dezen tijd vooral toeleggen op eigen werk.

Dan — misschien had Dr Impeta geen kous. Naar hij zelf schrijft werd hem alleen gevraagd, dit boek te vertalen.

En kous toe! als men vertalingen wil, dan is dit boek het vertalen waard.

Het is apologetisch van aard.

Het handelt over het aanstotelijke in Christus, gelijk Hij ons in de Schrift wordt getoekend.

Blijkbaar zal het nog door een tweede deel worden gevolgd.

De argumenten van den auteur zijn vaak heel anedig. Ook historisch is het aardig „bij”.

Wie veel met twijfelenden of ongelooften in aanraking komt uit meer intellectuele kringen, zal uit dit boek zijn pijlkoker kunnen vullen.

Men geve het ook in handen van die twijfelenden zelf.

Aan traktaatjes zijn ze ontgroeid.

Maar zulke lectuur kan onder Gods genade gezegend werken.

„Het Atheïsme van dezen tijd. . . of Het Aloude Christendom.” Tijdwoord door Dr J. van der Linden. 's-Gravenhage. — J. Bootsma.

Dit werkje is veel beknopter dan het vorige.

Daarom mag men er niet zulk een breede argumentatie in verwachten.

De schrijver zelf bestempelt het als Evangelisatie-lectuur.

Welk een warmte straalt er uit deze brochure.

De armoede van het moderne heidendom en de rijkdom van het waarachtige christendom worden hier in schrilte tegenstelling tegenover elkander geplaatst.

„Beginselen van de Karakterkunde,” door Dr S. O. Los M.A. Tweede deel. Eerste stuk. Klassificatie van karakter bij kinderen. Amsterdam. — Drukkerij Holland. 1923.

Het is uiterst moeilijk het eerste stuk van een tweede deel te beoordelen, als men het eerste deel niet heeft gelezen.

Dit werd ons echter niet toegezonden, evenmin als „Het gevoel in de H. Schrift”, dat volgens den auteur van fundamentele betekenis is ook voor dit boek.

Zoolang we die voorafgaande studies niet kennen, mogen we geen oordeel uitspreken.

Laat ik alleen zeggen, dat dit werkje getuigt van „lust en ijver” in de studie, gelijk dit trouwens van een man als Dr Los te verwachten was.

En ook, dat dit geschrift bedoeld is als een bijdrage tot de Ethiek.

„Hoofdzaken van Bijbelkennis.” I. Het Oude Testament. 3e druk. II. Het Nieuwe Testament. 2e druk. Amsterdam. — H. A. v. Rotterdam.

Vroegere drukken werden, indertijd reeds in ons blad gerecenseerd.

Deze boeken hebben hun bruikbaarheid voor het voorbereidend hooger, middelbaar, kweekschool- en uitgebreid lager onderwijs ruimschoots bewezen.

„Catechismus of onderwijzing in de politieke en sociale beginselen voor eerstbeginners en eenigszins gevorderden”, door J. ter Borg. Breukelen. — P. Mobach. 1923.

De bedoeling is goed.

Dat nemen we van te voren aan.

Maar de uitvoering is bedroevend.

En dan niet wat den inhoud betreft.

Doch wat den vorm aangaat.

Zooals men weet, wordt de vraag- en antwoordmethode hoe langzoo meer losgelaten.

Maar hier blijft hij gehandhaafd en wordt onze Catechismus als model genomen. Nu is onze Heid.

Catechismus niet geïnspireerd en daarom mag wat dit boekje bestaat niet als profanie gelakt. Evenwel heeft het soms veel weg van een parodie op onzen Heidelberg.

Wilt ge enkele vragen?

„27. Aangezien de meeste menschen van deïsme, pantheïsme, materialisme en atheïsme niets afweten, hoe konden deze dogma's dan oorzaak van de Fransche revolutie zijn?”

Daarop wordt geantwoord met een „Eerstelijk” . . . en een „Ten andere”.

„37. Maar heeft een Minister van de rechterzijde dan niet beweerd, dat zij, die tot de linkerzijde behooren paganisten, heidenen zijn?”

Antwoord: neen. Om in den stijl te blijven had het behooren te luiden: neen, hij.

„114. Hoe luidt de inhoudsopgave der 21 artikelen van het antirevolutionaire program van beginselen?”

De Catechismusvraag: hoe luiden die artikelen, wint het in korthed en kracht.

Och, mijnheer ter Borg, werp dat heele boekje eens onderst boven en geef hetzelfde materiaal in nieuwen vorm.

Dan zult u meer nut stichten.

„De Communistische Propaganda onder de kinderen”, door Dr K. W. 1923. Uitgave van het Plaatselijk Comité van Actie tegen Revolutie te Rotterdam. Hoofje 12A.

Val de kinderen niet met godsdienst en politiek

lastig, zoo hebben jarenlang onze tegenstanders geroepen.

Maar dat roepen ze nu, een groepje liberalen uitgezonderd, niet meer.

Leest in deze brochure hoe de haat in het kinderhard wordt ingedruipeld.

En hebt deernis met die arme kleinen.

„Calvin en de Aescse”, door Dr S. O. Los. Den Haag. Hilversum. — Fa. Scheps & Co.

Bij dit boekje mogen we wel met een aankondiging volstaan? De inhoud is onzen lezers bekend uit de artikelen over dit onderwerp in ons blad, van de hand van Dr Los. Men heeft ze hier bijeen.

„Gexin en School”, door G. Meima. 's-Gravenhage. — Bootsma.

Het verband tusschen gexin en school wordt hierin eenvoudig, principieel en met voorbeelden uit de praktijk toegelicht, uiteengezet. Een nuttig werkje.

„Gods weg is volmaakt.” Leerrede over Psalm 18:31, van Dr J. J. Koopmans. Kampen. — J. H. Kok. 1923.

De laatste preek, die Dr Koopmans te Raamsdonkveer had gehouden.

Een paar dagen daarna bezweek hij.

Men heeft hier zijn geestelijk testament.

Ik hoop, dat dit sterven tot vele platelandskerkeraden iets te zeggen heeft.

Als ge 'n dominee of 'n konsulent hebt, van wien ge weet, dat hij een zwak hart heeft, laat hem dan in een stormachtigen avond niet alleen gaan. Bied hem als 't kan een rijtuigje aan. Of, als 't niet hoer noodig is, verzoek hem dan niet storm en ontf te trotseeren.

Herinner uzelf en hem aan het zeede gebod.

'n Dokter heeft zelf een rijtuig of wordt door een ander per rijtuig gehaald.

En staat de verzorger van uw ziel beneden den verzorger van uw lichaam?

Trekt leering uit het geval van Dr Koopmans. Gods weg is volmaakt.

Maar aan den onzen, ook ten opzichte van Christus' dienaren, onthrekt helms veel!

„Het Christ'lijk Huisgezin.” Predikatie door Dr D. Ringwald. Den Haag. — J. van der Burgh. 1923.

Een kostelijke preek.

Onze positie tegenover de Ethische Vereniging. Referaat gehouden op de Vergadering der Vereniging van Predikanten der Gereformeerde Kerken te Utrecht — 13 September 1922, door Dr J. van der Sluis. Aalten. — Drukkerij N.V. De Graafschap.

'n Welkome aanvulling op het boek van denzelfden schrijver „De ethische richting”.

Was daar de kritiek wat mager, hier komt ze kloeker voor den dag.

De schrijver heeft blijkbaar Bavinecks Dogmatiek naarstig bestudeerd en in dit referaat de desbetreffende kwesties gepopulariseerd.

Over het geheel zijn zijn argumenten raak.

'k Ben het echter ook wel eens met hem oneens.

Zoo kan b.v. zijn konklusie: „de grens tusschen gereformeerd en ethisch zien wij duidelijk, maar de grens tusschen ethisch en vrijzinnig niet” een bron van misverstand worden.

Hoe ik ervoor sta blijkt genoegzaam uit mijn artikelen, waarin ik mij tegenover prof. Cramer stelde.

En ik hoop later gelegenheid te vinden er nog meer van te zeggen.

„Levensbericht van Dr A. Kuyper”, door H. Colijn. Kampen. — J. H. Kok. 1923.

De Maatschappij der Nederlandsche Letterkunde te Leiden stelt voor haar levensberichten strenge regelen.

Die berichten moeten kort zijn, zeer zakelijk en niet subjectief gekleurd en bovendien bevatten een volledige lijst van de werken van den ontslapene. Voor mijn levensbericht over prof. Bavinek heb ik mij daaraan zoo stipt mogelijk onderworpen.

Maar in dit levensbericht worden die regelen niet toegepast. De lengte is overschreden, het subjectieve komt vaak aan het woord en de lijst van werken ontbreekt.

Of men of ter wille van Kuyper of ter wille van minister Colijn een uitzondering heeft gemaakt weet ik niet.

Niemand zal deze uitzondering betreuren, vooral waar nu het oorspronkelijke Levensbericht afzonderlijk bij Kok is uitgegeven.

Minister Colijn wilde Kuyper teekenen als nationale figuur.

Zeldzaam gelukkig is hij daarin geslaagd.

„Jaarboekje van de Gereformeerde Vereniging voor Drankbestrijding” voor het jaar 1924. Amsterdam. — Zeeburgerdijk 93.

Geen belangstellende in de actie van de G.V.V.D. zal dit jaarboekje willen missen. Het is verrijkt met het portret van den heer J. Minderaa, den volijverigen secretaris der vereniging, die in het afgelopen jaar overleed.

Onder de betere
fabrikaten
behoort

HET HOFBERG-ORGEL

door zijn hooge
muzikale eigenschappen
tot den eersten rang.

Firma A. DE ZEEUW (N. G. Klijn)
Rosestraat 42a - Rotterdam